

Πρόλογος στην ετήσια έκθεση ανταγωνισμού 2022

της Margrethe Vestager, εκτελεστικής αντιπροέδρου και επιτρόπου Ανταγωνισμού

Το 2023 η ενιαία αγορά γιορτάζει την 30ή επέτειό της. Καθώς φέρνει πιο κοντά τους πολίτες και τις επιχειρήσεις της ΕΕ, αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα επιτεύγματα της Ένωσης και ένα από τα καλύτερα εργαλεία της για την προώθηση της ειρήνης, την προάσπιση των αξιών μας και τη διασφάλιση της ευημερίας των πολιτών μας.

Ο εορτασμός αυτός λαμβάνει χώρα σε αβέβαιη εποχή. Ο κόσμος μας διέρχεται ριζικές αλλαγές. Η οικονομική μας τάξη που βασίζεται σε κανόνες μετατοπίζεται προς μια λιγότερο σταθερή και προβλέψιμη τάξη. Η ρωσική επίθεση κατά της Ουκρανίας είναι το χειρότερο και πιο θανατηφόρο πρόσωπο αυτής της μετατόπισης, αλλά η αλλαγή της γεωπολιτικής επηρεάζει την ενιαία αγορά με διάφορους τρόπους, είτε μέσω τεταμένων αλυσίδων εφοδιασμού είτε μέσω επιδράσεων στο εμπόριο. Πρέπει επίσης να αναλάβουμε δράση για να μειώσουμε δραστικά τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και να επιτύχουμε μια παγκόσμια οικονομία μηδενικών καθαρών εκπομπών, η οποία —ευτυχώς— βρίσκει πλέον αποδοχή και εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Και έπειτα υπάρχει η ψηφιακή μετάβαση. Η οικονομία μας και οι ζωές μας έκαναν άλμα στον ψηφιακό χώρο. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, ο χώρος αυτός δεν είναι τόσο ανοικτός και διεκδικήσιμος όσο θα έπρεπε.

Όλες αυτές οι αλλαγές έχουν σοβαρές επιπτώσεις και ενέχουν νέους κινδύνους, αλλά προσφέρουν και ευκαιρίες. Η πολιτική ανταγωνισμού της ΕΕ διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στον μετριασμό των αρνητικών επιπτώσεων των οικονομικών μεταβάσεων, ενώ μεγιστοποιεί παράλληλα τις δυνατότητες προς όφελός τους.

Η μετάβαση σε μια ψηφιακή οικονομία έχει δημιουργήσει τεράστιες ευκαιρίες για οικονομική ανάπτυξη και βελτιώσεις της αποδοτικότητας, και θα συνεχίσει να το πράττει. Η εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού θα είναι καίριας σημασίας για τη διατήρηση ανοικτών και διεκδικήσιμων ψηφιακών αγορών. Η εφαρμογή αυτή θα συνδυαστεί με την εφαρμογή της πράξης για τις ψηφιακές αγορές, η οποία άρχισε να ισχύει τον Νοέμβριο του 2022 και θα εφαρμόζεται από τον Μάιο του 2023. Στόχος της είναι να διασφαλίσει ότι οι ψηφιακές αγορές παραμένουν διεκδικήσιμες και να θέσει τέλος στις αθέμιτες πρακτικές των εταιρειών οι οποίες ενεργούν ως πυλωροί για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται επιγραμματικά. Η Επιτροπή σκοπεύει να ορίσει τους πρώτους πυλωρούς το 2023 και να διασφαλίσει την πλήρη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις και τις απαγορεύσεις έως το 2024.

Η Επιτροπή ενέκρινε το προσωρινό πλαίσιο κρίσης για τις κρατικές ενισχύσεις τον Μάρτιο του 2022 —μόλις έναν μήνα μετά την απρόκλητη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία— ώστε τα κράτη μέλη να μπορέσουν να στηρίξουν βιώσιμες επιχειρήσεις που επλήγησαν σοβαρά από τις επιπτώσεις αυτού του πολέμου. Τον Μάρτιο του 2023, το εν λόγω πλαίσιο εξελίχθηκε σε προσωρινό πλαίσιο κρίσης και μετάβασης, το οποίο δίνει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να προχωρήσουν πέρα από τις άμεσες αντιδράσεις στη χρήση της ενέργειας ως όπλου και να αντιμετωπίσουν τις ευρύτερες προκλήσεις, επιταχύνοντας την πράσινη μετάβαση. Το ευρύτερο πεδίο εφαρμογής αυτού του βελτιωμένου πλαισίου επιτρέπει στα κράτη μέλη, μεταξύ άλλων, να στηρίξουν παραγωγικές επενδύσεις για επιλεγμένες τεχνολογίες και πρώτες ύλες που είναι απαραίτητες για τη μετάβαση αυτή, ιδίως όταν υπάρχει κίνδυνος διαρροής επενδύσεων εκτός της ΕΕ. Και διασφαλίσαμε ότι η απάντησή μας στις προκλήσεις αυτές ήταν σύμφωνη με τις αρχές μας: για να διαφυλαχθεί η ακεραιότητα της ενιαίας

αγοράς το νέο αυτό πλαίσιο είναι στοχευμένο και προσωρινό, καθώς οι νέες «μεταβατικές» διατάξεις ισχύουν έως το 2025.

Με την έκδοση του κανονισμού για τις ξένες επιδοτήσεις τον Νοέμβριο του 2022, η ΕΕ διορθώνει μια ανισορροπία· μολονότι εξετάζουμε εδώ και καιρό τις κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται εντός της ΕΕ, οι επιδοτήσεις τρίτων χωρών σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην ΕΕ παρέμεναν ανεξέλεγκτες. Η ΕΕ εξασφαλίζει ισότιμους όρους ανταγωνισμού και, το 2023, η Επιτροπή θα αρχίσει να εφαρμόζει και να επιβάλλει τον κανονισμό. Η Επιτροπή θα επιδιώξει την καλά στοχευμένη επιβολή, παρέχοντας σαφήνεια και προβλεψιμότητα κατά την ανάπτυξη της πρακτικής λήψης αποφάσεων. Με τον τρόπο αυτόν, θα διαφυλαχθεί η ανοικτή ενιαία αγορά· μια αγορά στην οποία όλες οι επιχειρήσεις ανταγωνίζονται με δίκαιους και ίσους όρους, απ' όπου και αν προέρχονται.

Παρά τις εν λόγω μετασχηματιστικές εκδηλώσεις και πρωτοβουλίες, η συνήθης εφαρμογή της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού συνεχίστηκε γενικά αμείωτη. Στον τομέα της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας, η Επιτροπή εξέδωσε αποφάσεις σε δύο υποθέσεις συμπράξεων στις αγορές μεταλλικών συσκευασιών και μονομερούς στυρολίου. Η δράση της επεκτάθηκε στον ψηφιακό τομέα, όπου η Επιτροπή κατέστησε νομικά δεσμευτικές τις δεσμεύσεις τις οποίες πρότεινε να αναλάβει η Amazon για την αντιμετώπιση των προβλημάτων ανταγωνισμού που σχετίζονται με την πρόσβαση των πωλητών στο προγράμματα Buy Box και Prime. Η Επιτροπή απέστειλε επίσης στην Apple κοινοποίηση αιτιάσεων με την προκαταρκτική διαπίστωση ότι η εν λόγω εταιρεία ενδέχεται να έχει περιορίσει τον ανταγωνισμό προς όφελος της Apple Pay, της δικής της λύσης πληρωμής. Στον φαρμακευτικό τομέα, απεστάλη στην Teva κοινοποίηση αιτιάσεων με την προκαταρκτική διαπίστωση ότι η εταιρεία έκανε κατάχρηση του συστήματος διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και στρεφόταν καταχρηστικά εναντίον ανταγωνιστικών φαρμάκων.

Όσον αφορά τον έλεγχο των συγκεντρώσεων, το 2022 η Επιτροπή εξέδωσε 368 αποφάσεις συγκεντρώσεων και παρενέβη σε 18 υποθέσεις. Οι 12 από αυτές εγκρίθηκαν υπό όρους και δύο απαγορεύτηκαν (η προτεινόμενη εξαγορά της Daewoo Shipbuilding & Marine Engineering CO., Ltd από την Hyundai Heavy Industries Holdings και η εξαγορά της GRAIL από την Illumina). Τέσσερις κοινοποιηθείσες πράξεις εγκαταλείφθηκαν από τα μέρη κατά τη δεύτερη φάση.

Όσον αφορά τον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων, το 2022 η Επιτροπή εξέδωσε 195 αποφάσεις βάσει του προσωρινού πλαισίου κρίσης, εγκρίνοντας 182 εθνικά μέτρα που κοινοποιήθηκαν και από τα 27 κράτη μέλη, τα οποία ανέρχονται σε ενισχύσεις ύψους περίπου 670 δισ. EUR. Η εφαρμογή του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας συνεχίστηκε το 2022: η Επιτροπή εξέδωσε αποφάσεις για σχεδόν 80 μέτρα χρηματοδοτούμενα από τον ΜΑΑ. Επιπλέον, η Επιτροπή ενέκρινε δύο σημαντικά έργα κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος στην αξιακή αλυσίδα τεχνολογίας υδρογόνου.

Τέλος, η Επιτροπή τήρησε τη δέσμευσή της να διασφαλίσει ότι οι κανόνες μας παραμένουν κατάλληλοι για τον επιδιωκόμενο σκοπό, κάτι που είναι αναμφισβήτητο πιο σημαντικό από ποτέ σε περιόδους αλλαγών. Για τον σκοπό αυτόν, συνέχισε την εκτενή επανεξέταση του πλαισίου της πολιτικής ανταγωνισμού της ΕΕ το 2022, εκδίδοντας τις νέες κατευθυντήριες γραμμές της για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του κλίματος, της προστασίας του περιβάλλοντος και της ενέργειας, τις νέες κατευθυντήριες γραμμές της σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για ευρυζωνικά δίκτυα, καθώς και τους νέους κανόνες της για τις κάθετες συμφωνίες, ενώ πραγματοποίησε διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με αναθεωρημένους κανόνες οριζόντιας συνεργασίας μεταξύ εταιρειών.

Στόχος είναι να επιδείξουμε όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ετοιμότητα έναντι κάθε μελλοντικής πρόκλησης τα επόμενα 30 έτη.

***